

BESLUT
2013-01-28

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 3 oktober 2012 –
Enheten för utländska medborgare

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödlagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Litauen, ansökte om studiemedel för studier på gymnasienivå under tiden den 10 september – den 16 november 2012 och redogjorde för tid då hon arbetat och studerat.

CSN avslog NNs ansökan med motiveringen att hon inte är svensk medborgare och inte uppfyllde villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt EU-rätten.

NN överklagade beslutet den 26 oktober 2012 och anförde bland annat följande. Hon har tidigare arbetat som aupair och arbetar numera som hemspråklärare i litauiska. Hon anser att hon är etablerad som arbetstagare i Sverige och hon kommer att fortsätta arbeta under sin studietid. NN bifogade ett anställningsavtal utfärdat av sin arbetsgivare för tiden den 17 april – den 30 juni 2012.

CSN överlämnade ärendet den 2 november 2012 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. NN kom till Sverige i mars 2010 och har inte varaktigt anknytning till Sverige. Hon har inte förvärvsarbetat eller motsvarande i Sverige i två år. NN har arbetat i Sverige men av uppgifter i ansökan och anställningsavtal framgår att hon inte arbetar under studietiden. Statusen som migrerande arbetstagare enligt EU-rätten har därmed upphört.

NN inkom därefter med bland annat ett arbetsintyg utfärdat av hennes arbetsgivare av vilket det framgår att hon sedan februari 2012 är anställd 1,5 timme per vecka för att arbeta med modersmålsstöd. Arbetet hade ett uppehåll i juli – augusti 2012 och kommer att pågå till och med juni 2013. Vidare uppgav hon att arbetet under tiden den 17 april – den 30 juni 2012 uppgick till två timmar per vecka och att hon då arbetade som hemspråkstränare. NN uppgav även att hon läst svenska som andraspråk på heltid under tiden den 16 januari – den 25 juni 2012.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN arbetade 25 timmar per vecka som aupair under tiden december 2010 – december 2011. CSN har uppgett att hon var beviljad studiemedel för deltidstudier om 75 procent av heltid under tiden den 24 januari – den 17 juni 2011.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas också till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare skall jämföras med svenska medborgare.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EU-rätten. Prövning enligt EU-rätten görs utifrån förordning (EU) nr 492/2011, direktiv 2004/38 samt praxis från EU-domstolen. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs att han eller hon är arbetstagare i Sverige eller bedriver beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. För den som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige krävs att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. Vidare framgår att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Nämndens bedömning

NN är EU-medborgare och bosatt i Sverige. Hon kan få svenskt studiestöd

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att hon ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år, eller beviljat permanent uppehållstillstånd
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag

NN har inte permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt och uppfyller inte förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

För att den som är utländsk medborgare ska kunna jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs, enligt EU-rätten, att han eller hon är arbetstagare i Sverige eller bedriver beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. För den som slutat att arbeta kan statusen som arbetstagare kvarstå om det finns ett innehållsmässigt samband mellan det arbete som bedrivits i Sverige och de planerade studierna.

NN arbetade 25 timmar per vecka till och med december 2011. Från och med januari 2012 har hon studerat på heltid och i februari 2012 började hon åter arbeta. Arbetet omfattade först 1,5 timme per vecka men utökades i april 2012 till 3,5 timme per vecka. Under juli och augusti 2012 arbetade hon inte och sedan september 2012 uppgår hennes arbete endast till 1,5 timme per vecka. Ett arbete av så ringa omfattning framstår som marginellt och sidoordnat (se bland annat EU-domstolens dom av den 7 september 2004 i mål C-456/02, Trojani, dom av den 4 juni 2009 i förenade målen C-22/08 och 23/08, Vatsouras och Koupatanze samt dom av den 4 februari 2010 i mål C-14/09, Genc). NN kan därför inte ses som migrerande arbetstagare under den nu aktuella perioden.

Mats Törnered

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i Överklagandenämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN
CSN, rättsavdelningen